

Směrnice pro novošlechtění a regenerační křížení králíků

Novošlechtění a regenerační křížení (dále jen NŠ a RK) je nejvyšší formou plemenářské práce v chovech čistokrevných králíků. Jejich cílem je vyšlechtění nových plemen resp. barevných rázů a regenerace plemen resp. barevných rázů již vzorníkem plemen králíků uznaných.

1) Rozdělení a zaměření chovů

a) novošlechtění - NŠ

b) regenerační křížení - RK

ad a) **NŠ:** jeho cílem je vyšlechtění plemene dosud naším vzorníkem neuznaného, přičemž není rozhodující zda je, či není šlechtěné plemeno uznáno některým vzorníkem zahraničním. Dále je cílem NŠ vyšlechtění nových barevných rázů plemen již vzorníkem uznaných. Jeho produktem je **n o v i n k a**.

ad b) **RK:** můžeme v praxi rozdělit na šlechtitelské, jehož cílem je regenerace plemen resp. barevných rázů naším vzorníkem uznaných, avšak doposud nechovaných. Jeho produktem je tedy také novinka. Cílem RK osvěžovacího je osvěžení krve a tvorba nových krevních linií u méně či vzácně chovaných plemen resp. barevných rázů, jakož i regenerace momentálně nechovaných, avšak již uznaných a v minulosti chovaných plemen resp. barevných rázů. Jeho produktem proto není novinka.

2) Podmínky pro povolení NŠ a RK

a) všeobecné podmínky

b) žadatel o povolení NŠ a RK

c) žádost o povolení NŠ a RK

d) povolení NŠ a RK

ad a) NŠ nebo RK by mělo mít za cíl zpravidla pouze jediný produkt šlechtění či regenerace. Případné výjimky musí být geneticky zdůvodnitelné.

Konečný produkt každého NŠ i RK musí být již před zahájením šlechtitelské práce jasný a zcela jednoznačně určený. Musí být vyjádřen cílovým, zpravidla homozygotním genotypem. Cíl **novošlechtění** musí být definován a popsán v jednotlivých pozicích, a to v „návrhu standardu“.

Doporučuje se používat v NŠ a RK jen zvířata, jejichž genotyp je chovateli známý nebo zdůvodnitelně předpokládaný (s výjimkou albinů a leucínů).

Vítané a prospěšné je spojení dvou či více chovatelů k šlechtění nebo regeneraci téhož plemene resp. barevného rázu.

ad b) Žadatelem o povolení NŠ a RK by měl být zkušený chovatel, který chová (pokud možno úspěšně) alespoň jedno plemeno králíků. Jeho všeobecné znalosti o chovu králíků by měly být na vysoké úrovni. Znalosti v oblasti genetiky a šlechtění by měly být alespoň na takové úrovni, kterou vyžaduje náročnost jím zvoleného cíle šlechtění či regenerace.

Žadatel by měl být cílevědomý a vytrvalý, schopný dosáhnout vytčeného cíle šlechtění. Chovatelské zařízení žadatele musí splňovat základní požadavky na zdraví a ke zvířatům ohleduplný chov. Velikost kotců musí odpovídat velikosti šlechtěného či regenerovaného plemene.

Způsob chovu a chovatelské metody nesmí být v rozporu s předpisy na ochranu zvířat a s chovatelskou etikou.

ad c) Žadatel o povolení NŠ nebo RK si vyžádá tiskopis „Žádosti o povolení NŠ / RK“ u vedoucího pro NŠ a RK při ÚOK CHK, nebo u tajemníka ÚOK CHK. Společně s žádostí obdrží i tyto směrnice, které je povinen pečlivě prostudovat a následně se jimi řídit.

Žadatel vyplní žádost ve všech bodech. Zvláštní pozornost věnuje popisu postupu šlechtění či regenerace, včetně příslušných genotypů. Vyplněnou žádost předá k potvrzení a doporučení příslušné ZO ČSCH, OOK OO ČSCH a případně i chovatelskému klubu, je-li jeho členem. Takto potvrzenou žádost odešle žadatel k posouzení a rozhodnutí vedoucímu pro NŠ a RK při ÚOK CHK.

Žadatel o povolení **novošlechtění** je povinen přiložit k žádosti „návrh standardu“ nového plemene resp.

barevného rázu. Pokud není schopen sestavit tento návrh sám, doporučuje se požádat o pomoc některého ze zkušenějších chovatelů, nejlépe posuzovatelů, popř. standartovou komisi ÚOK CHK. Pokud je již návrh standardu pro příslušné novošlechtění schválen, nemusí další žadatelé o totéž novošlechtění tento návrh přikládat.

- ad d) Vedoucí pro NŠ a RK při ÚOK CHK překontroluje údaje uvedené v žádosti (její úplnost) a posoudí správnost a vhodnost zvoleného postupu šlechtění či regenerace. Ve spolupráci se standartovou komisí ÚOK CHK posoudí „návrh standardu“ u novošlechtění.

Neshledá-li v žádosti resp. v „návrhu standardu“ novošlechtění nedostatky, rozhodne o povolení novošlechtění resp. regeneračního křížení.

Shledá-li v žádosti resp. v „návrhu standardu“ novošlechtění nedostatky či nepřesnosti vrátí žádost žadateli k doplnění, popř. přepracování.

V případě zjištění závažných nedostatků, neznalostí nebo zcela nevhodného postupu šlechtění či regenerace, jakož i genetickým zákonitostem odporujícího cíle šlechtění či regenerace rozhodne o zamítnutí žádosti o povolení novošlechtění resp. regeneračního křížení.

Žadatel je o povolení, nebo naopak zamítnutí žádosti písemně vyrozuměn.

Povolení regeneračního křížení má platnost omezenou na tři roky. Po uplynutí této doby regenerační chov automaticky zaniká. Pokud chce chovatel v *regeneračním křížení* pokračovat, požádá o nové povolení na další tříleté období. Takto postupuje po celou dobu potřebnou k regeneraci.

Vedoucí pro NŠ a RK je povinen informovat o nově povolených, eventuelně zamítnutých NŠ a RK ostatní členy ÚOK CHK, a to zpravidla na nejbližším zasedání ÚOK CHK. Zprávu o činnosti NŠ a RK předkládá ke schválení ústřední konferenci chovatelů králíků.

3) Povinnosti majitele NŠ a RK

- a) Majitel NŠ i RK je povinen vést pečlivé, podrobné a pravidelné záznamy o průběhu šlechtění či regenerace. Jako velice vhodné je možno doporučit pořizování fotodokumentace dílčích i finálních produktů šlechtitelské práce, a to zejména u novošlechtění.
- b) Majitel NŠ nebo RK je povinen neprodleně ohlásit vedoucímu pro NŠ a RK veškeré změny jako např. změnu osobních údajů, převedení chovu na jinou osobu, ukončení chovu apod.
- c) Majitel NŠ nebo RK je povinen umožnit kdykoli kontrolu svého chovu a evidence s ním spojené. ÚOK CHK má nad NŠ a RK dohlížecí právo, ale i dohlížecí povinnost. Kontrolu mohou provádět členové ÚOK CHK, členové RK ÚOK CHK, členové standartové komise ÚOK CHK, nebo ÚOK CHK pověřeni funkcionáři a posuzovatelé králíků, a to za respektování podmínek zooveterinární a hygienické prevence v kontrolovaném chovu.
- d) Majitel NŠ i RK je povinen chovat králíky v takových podmínkách, a takovým způsobem, který není v rozporu s platnými předpisy na ochranu zvířat a s chovatelskou etikou.
- e) Po skočení každého roku je majitel **novošlechtění** povinen podat nejpozději do 15.3. roku následujícího písemnou zprávu (hlášení) o průběhu a výsledcích **novošlechtění**, a to vedoucímu pro NŠ a RK při ÚOK CHK.
- f) Majitel **novošlechtění** je povinen vystavovat produkty svého chovu (a to i dílčí) na výstavách a přehlídkách pořádaných ČSCH a tím přispívat k propagaci a rozšiřování jím šlechtěného plemene resp. barevného rázu mezi chovatelskou veřejností. Prioritními jsou zejména CVMK a CV. Dále pak výstavy speciální, regionální a okresní. Vystavovat musí začít nejpozději ve **třetím** roce od povolení **novošlechtění**. Výjimku lze udělit pouze ve výjimečných případech (např. při chovatelsky velmi náročném cíli **novošlechtění**) a chovatel o ní musí písemně požádat ÚOK CHK.
- g) Majiteli **regeneračního křížení** se doporučuje vystavování produktů regenerace na výstavách a přehlídkách pořádaných ČSCH, a to zejména produktů **regeneračního křížení šlechtitelského**, tedy
n o v i n e k.

4) Registrace odchovů z NŠ a RK

a) registrace odchovů z novošlechtění

b) regenerační křížení - RK

ad a) Majitel **novošlechtění** registruje **všechna** mláďata z něj pocházející prostřednictvím ústředního registrátora. Registrační značky v pravém uchu králíka obsahují pořadové číslo zvířete daného plemene resp. barevného rázu v roce jeho narození, mezeru a písmeno **S** (jako novošlechtění).

Příklad: C 1-5 / 11-S

V případě **novošlechtění** neplatí podmínka registrace a tetování rodičů. V počátku šlechtění lze použít zvířata pouze s částečným původem a tedy netetovaná. Chovatel však musí tato zvířata označit tetováním, a to takto:

V levém uchu stejným způsobem jako u řádné registrace, tzn. písmeno C, číslo měsíce a konečné číslo roku narození. V pravém uchu uvede pouze pořadové číslo zvířete ve svém chovu a daném roce. Příklad: C 1-5 / 2 . Toto označení slouží k evidenci chovatele a identifikaci předků zvířat, již řádně registrovaných v ústřední registraci.

V původu (rodokmenu) zvířat předvedených k uznávacímu řízení již nesmí takto označená zvířata figurovat.

ad b) Majitel **regeneračního křížení** registruje **všechna** mláďata z něj pocházející prostřednictvím ústředního registrátora. Registrátor přiděluje po dobu platnosti tohoto regeneračního chovu registrační značky v pravém uchu králíka v následujícím pořadí. Nejprve pořadové číslo zvířete daného plemene resp. barevného rázu v roce jeho narození, mezeru a písmeno **K** (jako regenerační Křížení). Příklad: C 1-5 / 33-K. Rodokmen **všech** zvířat pocházejících z **regeneračního křížení** označí na horním okraji přední strany (nad „hlavičkou“) výrazným nápisem „REGENERAČNÍ KŘÍŽENÍ“. V rodokmenech a přípouštěcích povoleních je chovatel povinen uvádět zkratku plemene a barevného rázu rodičů a prarodičů.

5) Vystavování odchovů z NŠ a RK

a) podmínky pro vystavování novošlechtění

b) posuzování

ad a) Vystavování produktů **novošlechtění** je jednou ze základních povinností majitele novošlechtění (viz. bod 3, odstavec f).

Zvířata pocházející z **novošlechtění** mohou být vystavována na všech výstavách a přehlídkách pořádaných ČSCH. Na CV a CVMK, ale i na jiných významných výstavách, jsou vystavována v samostatné **expozici novošlechtění**. Na ostatních výstavách se doporučuje odlišení těchto zvířat, jednak jejich označením a také oddělením od hlavní expozice (zpravidla zařazením na konec výstavy).

Majitel **novošlechtění** je povinen předat společně s přihláškou zvířat na výstavu, popř. při přejímce zvířat, také fotokopii „návrhu standardu“. Tuto následně předá pořadatel výstavy delegovanému posuzovateli, který je pověřen posouzením zvířat z novošlechtění.

ad b) Posuzování zvířat z NŠ a RK se řídí příslušným ustanovením Vzorníku plemen králíků a provádí ho delegovaný posuzovatel. Na výstavách, kde pracuje více posuzovatelů se doporučuje provádět hodnocení zvířat z novošlechtění dvojicí posuzovatelů.

U **novošlechtění** musí být posuzovatel(é) informován(i), o jaké plemeno resp. barevný ráz se jedná a pořadatel je povinen předat posuzovateli(ům) „návrh standardu“ novošlechtění. Pokud tak neučiní, má(jí) posuzovatel(é) právo na odmítnutí posouzení příslušných zvířat.

6) Ukončení NŠ nebo RK

a) zrušení chovu

b) uznání novošlechtění

c) ukončení regeneračního křížení

ad a) Zrušení chovu může provést sám jeho majitel, nebo ÚOK CHK. Majitel NŠ nebo RK může sám zažádat o zrušení chovu, pokud nastanou skutečnosti, které jeho další pokračování komplikují, nebo dokonce znemožňují. Toto rozhodnutí je povinen neprodleně písemně oznámit vedoucímu pro NŠ a RK při ÚOK CHK. Stejně tak postupuje i v případě, že již pominuly důvody pro další existenci **regeneračního křížení** (při dokončení regenerace před vypršením doby platnosti jeho povolení).

ÚOK CHK provede zrušení NŠ nebo RK v případě, že jeho majitel nedodrží ustanovení těchto směrnic, zejména pak pokud neplní povinnosti majitele NŠ a RK (bod 3). Toto rozhodnutí zašle majiteli NŠ nebo

RK písemně.

Chov je zrušen také v případě úmrtí jeho majitele, pokud není ÚOK CHK písemně oznámeno převzetí chovu jiným chovatelem.

- ad b) Uznávání plemene, resp. barevného rázu z **novošlechtění** provádí „uznávací komise“ jmenovaná ÚOK CHK. Tato komise musí být minimálně tříčlenná a skládá se ze členů standartové komise ÚOK CHK, posuzovatelů, popř. funkcionářů příslušné OOK či chovatelského klubu. **Králíci se při uznávacím řízení hodnotí bodově dle schváleného standardu (Standardovou komisí).**

Uznávací řízení probíhá na CV a CVMK, zcela výjimečně na jiných významných výstavách, jako např. speciálních, regionálních apod.

Uznávací řízení se může uskutečnit nejdříve po třech letech od povolení novošlechtění. **Vyjimka je u novošlechtění plemene nebo barevného rázu již uznaného v Evropském standardu. Zde může proběhnout uznávací řízení již po jednom roce od povolení novošlechtění.** Jeho konání iniciuje zpravidla ÚOK CHK, resp. její Standardová komise. **O provedení uznávacího řízení může požádat chovatel, který má novošlechtění povoleno, pokud již dosáhl cíle šlechtění. Žádost musí být písemná a doručena na ÚOK CHK nejméně dva měsíce před konáním uznávacího řízení, přílohou žádosti musí být standard plemene, respektive barevného rázu, schválený Standardovou komisí.**

Majitel uznávaného novošlechtění musí bezpodmínečně plnit veškeré povinnosti vyplývající z těchto směrnic. Zejména je povinen vystavovat v předchozích třech letech zvířata z příslušného novošlechtění na CV nebo CVMK, a to alespoň na jedné z těchto výstav v každém roce.

Minimální počet zvířat pro uznání novošlechtění je deset kusů. Musí se jednat o příslušníky obou pohlaví, alespoň dvou nepříbuzných linií a zastoupeny musí být dvě generace zvířat. Všechna zvířata musí splňovat kritéria pro posouzení podle navrhovaného standardu. Převažovat by měla klasifikace „vd“. V některých případech lze do tohoto počtu započítat i jedince, kteří neodpovídají navrhovanému standardu z hlediska zbarvení resp. kresby (např. celobarevná zvířata u strakáčů). Jejich počet však nesmí překročit 30% z celkového počtu předvedených zvířat. Pro kontrolu správnosti původů a jiných údajů je chovatel povinen předložit „uznávací komisí“ rodokmeny předvedených zvířat, resp. jejich kopie.

O výsledku uznávacího řízení je majitel novošlechtění písemně informován. V případě uznání novošlechtění je zařazen standard nového plemene resp. barevného rázu do Vzorníku plemen králíků a plemeno resp. barevný ráz přechází na běžnou registraci a bodové oceňování.

V odůvodněných případech může standartová komise ÚOK CHK rozhodnout o zařazení nového plemene resp. barevného rázu do Vzorníku plemen králíků bez předchozího uznávacího řízení.

- ad c) Pokud sám majitel **regeneračního křížení**, nebo ÚOK CHK dospěje k názoru, že byla úspěšně dokončena regenerace, či pominuly důvody její existence, oznámí tuto skutečnost druhé straně a regenerační křížení ukončí. Druhou možností je, že ÚOK CHK neprodlouží povolení regeneračního křížení, nebo, že chovatel o jeho prodloužení nezažádá a tím regenerační křížení automaticky zanikne.

Poznámka: Tato novelizovaná Směrnice byla schválena Ústřední konferencí odbornosti chovatelů králíků ČSCH dne 5. 3. 2017 v Čáslavi a tímto dnem nabývá platnosti a účinnosti.